

Středisko ekologické výchovy SEVER Horní Maršov, o.p.s.

Výroční zpráva 2025

Představujeme SEVER: Jde nám o věc - Jde nám o svět – již 31 let...

SEVER Horní Maršov, o.p.s. byl založen Střediskem ekologické výchovy a etiky Rýchory – SEVER, Brontosaurus Krkonoše (*1994) v roce 2012 a rozvíjí činnosti fungující pod značkou SEVER rovných 30 let. Jsme součástí konsorcia SEVER, jehož dalšími členy jsou kromě nás a třicetiletého zakládajícího spolku – dnes Střediska ekologické výchovy SEVER, ZČHB, p.s. i Středisko ekologické výchovy – i Středisko ekologické výchovy SEVER Litoměřice o.p.s. a Středisko ekologické výchovy SEVER Hradec Králové o.p.s. Konsorcium funguje jako seskupení samostatných a soběstačných jednotek s vysokou mírou vzájemné solidarity a podpory, které spojuje značka, historie, poslání a služby.

Posláním Střediska ekologické výchovy SEVER je usilovat o prohloubení odpovědného jednání vůči přírodě a planetě i mezi lidmi navzájem a směřuje k udržitelnému životu prostřednictvím výchovy a vzdělávání, založených na „5P“:

- prožitku
- praktické činnosti
- participaci
- přímém kontaktu se světem okolo nás
- propojení různých oborů

V naší práci hrají klíčovou roli tyto **hodnoty**:

- udržitelnost (uvnitř i navenek - ve fungování organizace i okolního světa)
- příroda (příroda jsme my)
- vztahy (mezi lidmi, lidmi a přírodou, v přírodě)
- porozumění – vzdělávání/učení se, poznání, moudrost, naslouchání
- odpovědnost

Naším hlavním cílem je výchova, vzdělávání a osvěta pro děti, mládež a dospělé, zejména v oblasti ekologické/environmentální výchovy, vzdělávání, osvěty a poradenství a výchovy, vzdělávání a osvěty pro udržitelný rozvoj.

Mezi naše hlavní činnosti patří vzdělávání dětí, mládeže, pedagogických pracovníků, dalších profesních a zájmových skupin i veřejnosti, pořádání osvětových a dobrovolnických akcí, realizace projektů, zaměřených na životní prostředí a péči o krajinu. Svůj program realizujeme na místní, krajské, celorepublikové i mezinárodní úrovni. Na období od roku 2022 do roku 2026 má středisko SEVER vytvořen **strategický plán**.

Středisko ekologické výchovy SEVER Horní Maršov je od roku 2015 **certifikovaným poskytovatelem environmentální výchovy** (viz <http://www.certifikace-sev.cz/>), naposledy certifikaci obhájilo 5.12.2022 s platností do roku 2027.

Středisko ekologické výchovy SEVER Horní Maršov, o.p.s. je zapsáno v rejstříku obecně prospěšných společností vedeném Krajským soudem v Hradci Králové.

V Horním Maršově působí na dvou pracovištích, a to:

SEVER Horní Maršov – škola (v budově základní školy - Malá ulička 89)

DOTEK - Dům Obnovy Tradic, Ekologie a Kultury (v objektu památkově chráněné bývalé fary, citlivě zrekonstruované na ekologicky šetrný dům), Horská 175, Horní Maršov 542 26

IČO: 28831055, DIČ: CZ28831055, Společnost je plátcem DPH.

Bankovní spojení: 252811002/0300 Československá obchodní banka, a.s.

Webové stránky: <http://sever.ekologickavychova.cz/sever-horni-maršov/ops/>

Vzděláváme děti a mladé lidi, žáky a studenty ve školách i ve volném čase

Základním, středním a mateřským školám nabízíme **krátkodobé i pobytové ekologické výukové programy** zaměřené na ochranu a poznávání přírody, ochranu životního prostředí, udržitelný rozvoj a udržitelný způsob života. Školy tyto programy využívají při výuce zejména při naplňování průřezových témat jako je Environmentální výchova, Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana a Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech v rámci školních vzdělávacích programů. Vzdělávání dětí a mladých lidí se snažíme vést především formami založenými na prožitku, praktické činnosti, jejich vlastní participaci a bezprostředním kontaktu se světem okolo nás. Programy konsorcia SEVER ročně zažije několik tisíc dětí a mladých lidí. Těžiště je v pořádání pobytových výukových programů, doplňkově poskytujeme i krátkodobé.

Naš pobyt v Horním Maršově byl plný malých dobrodružství, zábavných her i probílek noci. Naučila jsem se zde spoustu nových věcí o změně klimatu i celkovém fungování Země a udržitelnosti. Při každém programu jsem se ~~sem~~ podívala alespoň jednou novou informací. Celkově bych celý týden hodnotila velmi pozitivně. Užila jsem si čerstvého vzduchu a času spolu s kamarádky.

Výukové programy realizované SEVERem Horní Maršov v roce 2025

Pobytové:

- 43 pro ZŠ v počtu 904 účastníků
- 7 pro SŠ v počtu 176 účastníků
- celkem 50 v počtu 1080

účastníků

Denní:

- 9 pro MŠ v počtu 206 účastníků
- 48 pro ZŠ v počtu 886 účastníků
- 9 pro SŠ v počtu 209 účastníků
- celkem 66 pro 1301 účastníků

Naš pobyt v Maršově byl plný nových
zkušeností. Byl jsem se že se nám bude
mnoho ekologických věcí naučit.
Všechno bylo zpracováno formou aktivit
a her. Letem jsem to pochopil daleko víc
než když jsem jen seděl a poslouchal.
Takže jsem se bál jídla, které nakonec
bylo ychodě. Pobyt mě přepnul překvapil a
bavil mě.

V minulých letech jsme vytvořili a aktualizovali několik typů pobytových programů společně s učiteli, tak abychom dosáhli co největší provázanosti s výukou před pobytem i po něm, k tradičním programům „**Týden pro udržitelný život**“ (2.st.ZŠ a SŠ) a „**Vítejte v Krakonošově království**“ (1. st. ZŠ) přibyl pro 1.-3. třídu program „**Vnímejme přírodu všemi smysly**“, pro 4.-5. třídu „**Jak to chodí v přírodě**“, pro 6.-7. třídu „**Biodiverzita, její význam a vliv člověka**“ a pro 8.-9. třídu „**Klimatická změna a co s ní?**“ ([Klimatické pobyty na SEVERu - YouTube](#)). V roce 2025 jsme započali aktualizaci posledního uvedeného programu spojenou i s jeho externí evaluací. Přímou s žáky ZŠ a SŠ jsme pracovali formou pobytových výukových programů i v dlouhodobém programu **Škola pro udržitelný život** – jeden typ je zaměřen na **udržitelnost v místě**, druhý typ na **klima v místě**.

Co se o sobě žáci dozvěděli v rámci programu Škola pro udržitelný život:

„Že já zvládnou všechno vyřešit sama a můžu se spolehnout na ostatní..“

„Dokážu mluvit před lidmi.“

„Nevěděl jsem, že ve mně je tolik odvahy.“

Výukové programy pro žáky významně podpořil SFŽP z Národního programu životní prostředí v rámci výzvy „**Institucionální rozvoj ekocenter**“. Inovace programů a vývoj nových programů byly podpořeny také SFŽP z Národního programu životní prostředí v rámci projektu „**Učíme o KRNPu v místě**“ (výzva Obce v národních parcích). S podporou programu Interreg Česko-Sasko jsme začali realizovat ve spolupráci s německým partnerem rozsáhlý víceletý projekt zaměřený na pobytové výukové programy pro osoby s znevýhodněním „**Environmentální výchova pro osoby se zdravotním postižením s potřebou zvláštní péče**“

Na místně zakotvené učení, zapojování do dění v komunitě a kontakt s přírodou byla zaměřena celoroční činnost dvou **dětských kroužků** (32 dětí). Dále proběhly dva **turnusy dětského letního tábora**, **víkendové akce**, **příměstské tábory** a **kemp aktivního občanství** – 12 akcí se zúčastnilo celkem 322 dětí a mladých lidí. Tábory i další volnočasové akce pro děti a mládež byly podpořeny Královéhradecký krajem.

Vzděláváme vzdělavatele a podporujeme školy a vzdělávací instituce

Klíčovými tématy, na něž se SEVER Horní Maršov o.p.s. dlouhodobě zaměřuje a jimž se nejvíce věnoval i v roce 2025 ve vzdělávání učitelů i dalších vzdělavatelů (lektorů, pracovníků v mimoškolním vzdělávání, DVPP apod.) a v podpoře škol a vzdělávacích institucí byly **místně zakotvené učení, klimatické vzdělávání, výuka v přírodě a propojování environmentálního a rozvojového vzdělávání (vzdělávání pro udržitelný rozvoj)**.

Celkem prošlo 36 **semináři a kurzy pro učitele a studenty učitelství** v rozsahu 269 hodin 763 učitelů a studentů osobně. Dále jsme pořádali prezenčně 7 vzdělávacích akcí v rozsahu 73 hodin pro 236 převážně **mimoškolních vzdělavatelů**. Dalších 186 učitelů, vzdělavatelů a studentů učitelství se pak účastnilo 6 on-line seminářů a workshopů v celkovém rozsahu 19 hodin (bez dalších seminářů a konferencí, kde pracovníci SEVERu lektorovali, ale byly pořádány jinými organizacemi, a vedle individuálních konzultací a metodické podpory na školách).

„Žáci mají moc rozhodovat o tom, co a jak se bude dělat.“

„Nebát se využívat k výuce místo v dosahu školy a aktivně zapojit děti do dění. Je to přínosné a efektivní.“

MÍSTNĚ ZAKOTVENÉ UČENÍ A ŠKOLA PRO UDRŽITELNÝ ŽIVOT: Místně zakotvené učení (MZU) SEVER rozvíjí a v ČR propaguje v rámci dlouhodobého programu a sítě škol „Škola pro udržitelný život“, který v roce 2025 završil 21 let existence (www.skolaprozivot.cz).

Škola pro udržitelný život začínala jako grantový a asistenční program pro školy propojující vzdělávání pro udržitelnost a podporu místních projektů. Dnes je z ní propracovaný vzdělávací rámec, který v žácích probouzí vztah k místu, žáky učí spolupracovat s obcí a komunitou a realizovat projekty na zlepšení místa a posiluje tak jejich kompetence pro udržitelný život. Ze žáků se stávají aktivní občané – upravují veřejná prostranství, omezují plýtvání nebo podporují šetrnou dopravu. Program jako první zavedl místně zakotvené učení do ČR. Zapojuje školy ze všech krajů České republiky a celkově jím prošlo přes 10 000 žáků ze 400 škol. Program má dvě větve – jednu tradičně zaměřenou na **udržitelnost v místě**, druhou rozvíjenou v posledních letech zaměřenou na **klima v místě – Klima ŠUŽ**. V síti programu bylo v r. 2025 dlouhodobě zapojeno 450 škol, z toho 37 ZŠ a SŠ realizovalo ve dvou školních letech praktické komunitní projekty zaměřené na udržitelnost a projekty zaměřené na klima. Další školy mohly využívat metodiky a informace poskytované v síti. Podpoře učitelů v rámci tohoto programu sloužil čtvrtletní elektronický newsletter "Škola pro udržitelný život", web www.skolaprozivot.cz a facebooková stránka <https://www.facebook.com/skolaprozivot/>.

Vedli jsme také řadu seminářů, ve kterých byl prostřednictvím aktivit a příkladů představen koncept a principy místně zakotveného učení a jeho přínosy pro žáky. Na těchto seminářích se účastníci dozvídají:

- Jak začít objevovat „místo“, kde žijí, studují či pracují
- Jak prostřednictvím místa učit "velká" (= celospolečensky významná) témata.
- Jak využívat všech aspektů místního prostředí (přírodních, kulturních, historických a sociopolitických souvislostí) jako jednotícího kontextu pro výuku.
- Návod, jak aktivity zapojit do výuky

Učíme (se) místem

*Jak může místně zakotvené učení měnit
vzdělávání a svět – PRAKTICKÝ PRŮVODCE*

Distribuovali jsme metodické materiály a pomůcky k místně zakotvenému učení - rozsáhlou **metodickou publikaci „Učíme (se) místem“** (shrnující zkušenosti z rozvoje místně zakotveného učení v ČR získané SEVERem i řadou dalších organizací, škol a vzdělavatelů), výukovou sadu na téma udržitelná krajina pro 2. a 3. stupeň **Krajina na rozcestí, Místně zakotvené karty** - reflektivní karty inspirující k zamýšlení nad vztahem k místu a možnými činy ke zlepšení místa a metodiku **Silné stránky** zaměřenou na mapování a rozvíjení silných stránek žáků ze ZŠ a SŠ.

Rozvoj programu Škola pro udržitelný život a místně zakotveného učení v r.2025 umožnilo několik grantů: S podporou programu Erasmus+ proběhl projekt **Mladí mají slovo**.

Dnes u nás ČŠI ukončila návštěvu a pěli na naši školu jen samou chválu. Hospitovali mi na dvou hodinách a byli nadšení.

A já cítím potřebu vám všem za to poděkovat. Je to vaše práce. Metody, stanovení cílů a směřování hodiny k jejich naplnění, závěrečná smysluplná reflexe, kritické myšlení....to všechno jsem se naučila na studiu. Pak už jen přidala úsměv a byla ruka v rukávu. 😊

Ředitel mi dnes napsal..."Užijte odpočinku environmentální hvězdo naší družiny! Máte na to nárok!"

Uskutečnilo se několik vzdělávacích a sdílecích setkání regionálních konzultantů programu z 9 spolupracujících organizací v celé ČR (ČSOP Iris Prostějov, Lipka Brno, SEV Divizna - Zoo Liberec, Tereza, vzdělávací centrum, CEGV Cassiopeia, Středisko ekologické výchovy SEVER Litoměřice, Envicentrum PROUD Horažďovice, Ekodomov), byl rozvíjen systém práce se školami v síti umožňující zapojení jak škol začínajících s místně zakotveným učením po školy realizující komplexní servisní projekty.

V rámci mezinárodního projektu **Community as a Classroom** realizovaného s podporou Erasmus+ naše zkušenosti s využitím MZU ve školní výuce využíváme **k zavádění celoškolského přístupu k MZU** na 4 školách v regionu (ZŠ Železnická Jičín, ZŠ Železnice, ZŠ Býšť, ZŠ Černíkovice).

Za pomoci kolegiální podpory, pravidelných školení a konzultací podporujeme tým pedagogů a vedení školy, aby se posunuli ve využívání MZU směrem do hlavního proudu výuky. S naší podporou týmy vytvořily analýzu stavu MZU na škole a připravily akční plán k jeho rozšíření a zkvalitnění.

Rozvoj místně zakotveného učení podpořil nově grant SFŽP pro tříletý projekt **Škola pro udržitelný život - rozvoj a nové výzvy dlouhodobého asistečního programu pro školy** a grant z programu Erasmus+ zaměřený na vzdělavatele dospělých **Place-based Education: A Path Towards Sustainable Communities**.

KLIMATICKÉ VZDĚLÁVÁNÍ: Jako klíčovou oporu pro vzdělavatele v oblasti klimatického vzdělávání společně s organizací Člověk v tísni a se zapojením dalších 5 partnerů rozvíjíme [web www.ucimoklimatu.cz](http://www.ucimoklimatu.cz). Úspěšným formátem podpory pedagogů v rámci tohoto našeho partnerství se staly **Kabinety klimatického vzdělávání**. Se vzdělavateli jsme také sdíleli naši **sadu vzdělávacích nástrojů ke klimatickému vzdělávání** jako je simulační hra **Jak se žije v Podnebí** o místních adaptačních opatřeních, rolová hra **Jak se žije v Uhlotíně** o opatřeních, která lze realizovat v obcích díky Zelené dohodě, **Klimamapa** nebo příručka **Společně pro klima**, jejímž základem je 6 výukových lekcí, které na sebe navazují, vysvětlují globální problémy na lokálních příkladech a zároveň nabízejí možnost, jak se aktivně zapojit do řešení. V oblasti **klimatického vzdělávání** se naše práce v roce 2025 opírala o projekt **Klima jako místní téma**,

podpořený z Národního plánu obnovy (SFŽP). Novou příležitostí k mezinárodní spolupráci v této oblasti se stal projekt podpořený z Interreg Česko-Sasko **Energie budoucnosti spojuje - vzdělávací a networkingový seminář pro pedagogy ze Saska a Česka.**

PROFESNÍ ROZVOJ PRACOVNÍKŮ ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVY: Stali jsme se první autorizovanou osobou v rámci Národní soustavy kvalifikací pro kvalifikaci „Pracovník environmentální výchovy“ a s podporou programu Erasmus+ jsme v česko-slovensko-maďarské spolupráci realizovali a na začátku roku 2025 ukončili projekt **Vývoj kvalifikačního standardu a přípravného kurzu pro profesní kvalifikaci Pracovník environmentální výchovy.** Projekt byl Domem zahraniční spolupráce oceněn jako jeden z nejlepších podpořených projektů. Návazně jsme v roce 2025, stejně jako v roce 2024, poskytli zájemcům možnost složit u nás zkoušku a získat tuto státem garantovanou a uznávanou profesní kvalifikaci. Pro SSEV Pavučina, resp. pro lektory středisek ekologické výchovy jsme také pořádali **seminář „Rozcestník začínajícího lektora“.** Největší akcí v této oblasti však byl v roce 2025 **32. ročník Veletrhu ekologické výchovy „Opravdu mají mladí slovo?“** na téma aktivní občanství a participace mladých v kontextu EVVO pro více než 80 účastníků z celé ČR.

*"Takový je příští věk, jak jsou vychováni
příští jeho občané",
Jan Amos Komenský*

PŘÍPRAVA BUDOUCÍCH UČITELŮ:

Pokračovala spolupráce SEVERu a několika fakult připravujících učitele, v současné době podpořená zejména díky projektu **Klima pro budoucí**

učitele/budoucí učitelé pro klima, z Národního plánu obnovy (SFŽP). Projektu se spolu s námi účastnilo 12 fakult připravujících učitele a navázal na předchozí projekt **Spolupráce univerzit a praxe v přípravě budoucích učitelů pro environmentální výchovu.** V roce 2025 jsme organizovali **workshop Klimatické vzdělávání v přípravě učitelů - od analýz k praxi** na PŘF UJEP Olomouc a připravili jsme a realizovali desítky vzdělávacích modulů zaměřených na ochranu klimatu přímo na jednotlivých fakultách.

KOMUNITA KOORDINÁTORŮ EVVO A DALŠÍCH UČITELŮ (NEJEN) V KRÁLOVÉHRADECKÉM KRAJI:

V rámci soustavné podpory učitelů rozvíjejících environmentální vzdělávání v Královéhradeckém kraji jsme pořádali již **26. ročník krajského setkání škol a institucí zabývajících se ekologickou výchovou KAPRADÍ 2025.** Ústředním tématem bylo tentokrát „Umění a ekologie“.

KAPRADÍ 2025
PROGRAM
ANOTACE DÍLEN
ORGANIZAČNÍ INFORMACE / PŘÍHLÁŠKA

„Všechno umění vychází z přírody, kdo je umí od přírody oddělit, je umělec.“
Albrecht Dürer

26. setkání škol a institucí Královéhradeckého kraje zabývajících se ekologickou výchovou

KAPRADÍ 2025

konvence a praktické dělny

pátek 3. října 2025

Valdštejnská lodžie

Jičín – Sedličky

Téma:
Umění a ekologie
aneb jak prostřednictvím umění komunikovat ekologická témata

16. regionální konference pro pedagogy mateřských škol Kapradíčko zajišťovaná každoročně v rámci krajské koordinace EVVO v Královéhradeckém kraji ve spolupráci se SEVERem Hradec Králové se konala 8.10. v prostorách SEVERu v Hradci Králové a tematicky byla tentokrát zaměřena na to, “**Význam rostlin pro člověka**”.

Významnou příležitostí pro podporu školních koordinátorů EVVO V Královéhradeckém kraji se stala činnost **samoučící skupiny ke vzdělávání pro udržitelnost**, jejíž vznik jsme iniciovali a kterou pro Královéhradecký kraj koordinujeme v rámci krajského projektu **Implementace dlouhodobého záměru vzdělávání** – v roce 2025 proběhla v rámci tříletého cyklu první 4 setkání.

Ve spolupráci se SEV Divizna Liberec a Ekocentrem Paleta Pardubice a s podporou Královéhradeckého kraje jsme dokončili **11. běh Specializační studia pro školní koordinátory EVVO**. Účastnili se jej pedagogové z Královéhradeckého, Libereckého, Pardubického, Středočeského a Ústeckého kraje.

VÝZKUM VZDĚLÁVÁNÍ PRO UDRŽITELNOST:

Ve spolupráci s Centrem Univerzity Karlovy pro otázky životního prostředí pokračoval výzkumný projekt **Laboratoř pro design a testování metodických postupů pro rozvíjení kompetencí učitelů ve vzdělávání pro udržitelnou budoucnost**, financovaný Technologickou agenturou ČR (TAČR) zaměřený na rozvoj kompetencí pro udržitelnost u učitelů a žáků ve vazbě na definování klíčových kompetencí v revidovaném RVP ZV. Výzkum v tomto projektu využívá naší práce s učiteli v rámci Specializačního studia pro školní koordinátory EV a programu Škola pro udržitelný život. Výzkum mj. ukázal důležitost rozvoje některých kompetencí jako kolektivních a přínosy tohoto typu programů pro ně. Zapojení do programu silně ovlivňuje vztahy mezi žáky a taaké mezi žáky a učiteli; jak učitelé, tak žáci tuto změnu vítají - vznikající osobní vazby mezi žáky a ve vztahu k učiteli jsou i hlavní motivací pro účast v programu. Mění se přitom role učitelů i žáků: Učitelé se stávají průvodci učení, žáci se učí více participovat a jsou vedeni k samostatnosti a

odpovědnosti. Přitom dostávají příležitost ti, kdo se v klasické výuce příliš neprojevují. V průběhu společných aktivit se žáci učí sociálním dovednostem a posilují se tak jejich kompetence spolupráce, komunikace a další. V týmu roste sebevědomí, že lze ovlivnit věci kolem sebe; „vědomí vlastního vlivu“ se tak ukazuje jako výrazně kolektivní kompetence. Aby ji učitelé v projektu mohli rozvíjet, připravují podmínky pro kooperativní či kolektivní učení žáků. Zároveň se však ukázalo, že učitelé nebyli na tento typ výuky ze své stávající praxe plně připraveni.

Program ŠUŽ oproti běžné výuce přináší tyto změny:

- posiluje participaci žáků,
- podporuje spolupráci,
- rozvíjí sociální kompetence,
- mění vztahy ve třídě,
- posouvá učitele do role průvodce,
- vytváří prostředí pro kolektivní učení.

Dalším projektem zaměřeným na výzkum vzdělávání pro udržitelnost, tentokrát na VŠ připravující učitele, byl mezinárodní projekt **Učitelé pro udržitelnou budoucnost** podpořený Visegradským fondem, který jsme v r.2025 ukončili. Výzkumnou složku realizovanou ve spolupráci s PedF UJEP má i náš projekt **Spolupráce univerzit a praxe v přípravě budoucích učitelů pro environmentální výchovu**.

Konzultačně jsme se podíleli i na dalších výzkumných projektech.

Také jsme s podporou programu Erasmus+ zahájili další mezinárodní projekt, pokračující v zaměření na to, co nás se může při snaze o udržitelný rozvoj naučit příroda - **BIOLEARN III - Biomimicry Experts for Sustainability Teaching**. Stejně tak jsme s novou podporou programu Erasmus+ pro projekt **Garden Pedagogy in Times of Climate Crisis** pokračovali i v rozvoji zahradní pedagogiky. Rozvoj zahradní pedagogiky podpořil i projekt podpořený MŽP **Půda - bohatství, po kterém šlapeme aneb Jak pečovat o půdu (nejen) na školní zahradě**. Proběhly i další semináře a workshopy pro učitele zapojené v jednotlivých projektech.

Vzděláváme dospělé a propagujeme ochranu životního prostředí a šetrnou turistiku

Každoročně připravujeme také akce pro veřejnost, zejména pro místní obyvatele a návštěvníky východních Krkonoš a dobrovolnické akce na pomoc přírodě i místům, na kterých nám záleží. V r. 2025 proběhlo celkem 34 osvětových a vzdělávacích akcí s 1300 účastníky. K největším tradičním akcím patřil **31. ročník oslav Dne Země** v Horním Maršově a **23. ročník ekofestivalu pod širou oblohou DOTEKY**.

Zájemcům byl k dispozici denně otevřený **Infokoloniál (informační a návštěvnické centrum a prodejna místních produktů) v Domě obnovy tradic, ekologie a kultury DOTEK**. Infokoloniál nabízel informace, poradenství, prodej místních produktů, zážitkové stezky a questy v okolí, a také průvodcovské služby – jednak po areálu bývalé fary, včetně trvalé **interaktivní hravé expozice „Jak žít a přežít v přírodě i civilizaci“**, **přírodní zahrady**, prohlídek sousedního renesančního kostela a dočasných výstav. Především v letní sezóně probíhaly pro návštěvníky Krkonoš **interpretační programy s průvodcem: „Člověk a strom – století Wolfganga Wimmera“**, **„Kam se ztratily Chrostíkovy děti?“** a **„Dílničky tradičních řemesel“**.

Jsme držitelem značky „**Krkonoše – originální produkt**“ s certifikovaným zážitkem „**7x na DOTEK**“, národní i evropské značky „**Ekologicky šetrná služba**“, dále jsme držiteli certifikace „**Cyklisté vítání**“, zahrada je certifikována jako „**Ukázková přírodní zahrada**“ a jsme i členem A.T.I.C. (Asociace turistických informačních center).

Ve spolupráci s organizací Hero Clan proběhla v Domě obnovy tradic, ekologie a kultury - DOTEK dobrovolnická akce, díky spolupráci s ZČ Hnutí Brontosaurus Rozruch proběhly Prázdniny s Brontosaurom a víkendové akce zaměřené na péči o krkonošské louky ve Sklenařovicích a na dalších akcích nám pomáhali další dobrovolníci.

Rozvoj těchto služeb podporují granty z Národního programu životní prostředí (SFŽP), Královéhradeckého kraje i soukromých příspěvků. Jde zejména o tři nové projekty podpořené SFŽP **Efektivní interpretace přírodního dědictví jako prostředek usměrnění turismu v chráněných územích (SFŽP)**, **Čtení o Krkonošském národním parku a Přijít, prožít, porozumět - vzdělávací a interpretační environmentální programy a osvětové akce v KRNAP** a podporu Královéhradeckého kraje na projekty **Stezky na DOTEK**, a **Interpretace přírodního dědictví jako cesta k zvýšení environmentální gramotnosti obyvatel Královéhradeckého kraje**.

Vytváříme podmínky pro ekologickou výchovu a vzdělávání pro udržitelný rozvoj

Na **celostátní úrovni** se zapojujeme do aktivit zaměřených na vzdělávání, ochranu životního prostředí, udržitelnost a občanskou společnost. Jsme členy **SSEV Pavučina, Zeleného kruhu, Českého fóra pro rozvojovou spolupráci - FORS, Klimatické koalice a NeoN** - neformální sítě neziskových organizací. Spolupracujeme intenzivně s mnoha členy těchto sítí i ostatními organizacemi zaměřenými na vzdělávání pro udržitelnost, ale také s **MŽP, MŠMT či Radou vlády pro udržitelný rozvoj**. V roce 2025 jsme se nadále věnovali zejména rozvoji spolupráce v klimatickém vzdělávání a **webu ucimoklimatu.cz** –jsme jednou ze sedmi zakládajících organizací a zároveň s organizací Člověk v tísní koordinujeme rozvoj tohoto webu. Web nabízí několik desítek lekcí pro různé stupně škol, podrobné metodické materiály i nabídky akcí zaměřených na klimatické vzdělávání. Funguje a rozšiřuje se také facebooková skupina spolupracovníků a uživatelů webu. Pro MŽP jsme dokončili práce na **zpracování návrhu Státního programu EVVO 2026-2028 a Akčního plánu EVVO 2026-2028. Státní program EVVO byl návazně v září 2025 přijat vládou ČR**. V rámci naplňování Strategie rozvoje vzdělávání 2030+ jsme byli zapojeni do prací na revizích RVP a tvorbě metodických podpor pro základní vzdělávání. Společně s organizací BEZK jsme zahájili práce pro MŽP na **Srovnávací analýze EVVO v OPST regionech**.

Na **krajské úrovni** SEVER Horní Maršov o.p.s. na zakázku Královéhradeckého kraje v souladu s krajskou koncepcí a akčním plánem EVVO zajišťoval činnost **krajského koordinátora environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v Královéhradeckém kraji**. Na základě záštity kraje se stal krajským koordinátorem EVVO i pro další období od roku 2026. S podporou dalších členů konsorcia SEVER poskytoval široké spektrum služeb pedagogům, pracovníkům NNO, veřejnosti, veřejné správě a dalším skupinám, zajišťoval administraci **Poradního sboru pro EVVO Královéhradeckého kraje**, nabízel konzultace a metodickou pomoc pro školy, střediska ekologické výchovy, obce, města a další zájemce, zabezpečoval přípravu a tisk krajského bulletinu **Ekoton**, umožňoval školám zapojení do projektů, podporoval realizaci výukových programů středisky ekologické výchovy na území kraje, organizoval konferenci Kapradí a Kapradíčko, spravoval webový portál pro ekologickou výchovu (<http://www.ekologickavychova.cz/>). V rámci konsorcia SEVER spolupracujeme se SEVERem Hradec Králové na fungování sítě škol v Královéhradeckém kraji **MRKEV (ZŠ, SŠ) a MRKVIČKA (MŠ)**. Pokračovala spolupráce středisek ekologické výchovy v Královéhradeckém kraji – na společných setkáních jsme sdíleli své zkušenosti a bariéry v naší činnosti, koordinovali jsme přípravu společné prezentace činnosti pro Královéhradecký kraj, připravili společné statistiky o výsledcích činnosti a projednávali možnosti změn v systému krajské podpory EVVO.

SEVER také úzce spolupracuje se **Správou KRNAP**, pracovníci správy byli zapojeni v realizaci některých vzdělávacích akcí a projektů, zástupce SEVERu je místopředsedou Vědecké sekce Rady KRNAP, zástupce KRNAP členem správní rady SEVERu.

Nezapomínáme na sebe

V rámci profesního rozvoje nezapomínáme ani na sebe – dlouhodobě podporujeme vzdělávání a rozvoj našich pracovníků. Vítanou podporou pro účast na vzdělávacích akcích, vzájemných násleších a stážích uvnitř i s dalšími organizacemi byl i v roce 2025 projekt **šablon pro neformální vzdělávání z Operačního programu Jan Amos Komenský (OP JAK) „Cesta ke vzdělanějším vzdělavatelům“** a dále podpora **mezinárodních mobilit pracovníků a spolupracovníků z programu Erasmus+** a podpora sdílení mezi středisky ekologické výchovy ze SSEV Pavučina. Účastníme se vzdělávacích a sdílecích akcí v rámci sítí, jejichž jsme členy – např. Veletrhu ekologické výchovy či seminářů pro lektory v rámci sítě středisek ekologické výchovy Pavučina.

Díky projektu „**Uhlíku na stopě**“ podpořenému Královéhradeckým krajem jsme se proškolili ve sledování uhlíkové stopy naší organizace a pracovali ve spolupráci s organizací CI3 na jejím výpočtu.

Díky podpoře z programu **Stronger Roots** Nadace OSF jsme v roce 2025 také posílili péči o své příznivce a klienty. Nastartovali jsme kroky k soustavnější dlouhodobé spolupráci s aktivními mladými lidmi, kteří prošli našimi programy a zmapovali jsme i další okruhy příznivců jako jsou učitelé, dobrovolníci, zástupci veřejné správy či návštěvníci DOTEKU. Aktualizujeme databáze a způsob komunikace s nimi, připravili jsme a naplňujeme strategii péče o ně.

Podpory ze SFŽP a Královéhradeckého kraje, ale také ze SZIF a OP TAK zprostředkované MAS Krkonoše nám umožnily zlepšit pracovní podmínky i podmínky pro naše klienty.

Děkujeme...

...členům správní rady:

Jana Kutáčková – předsedkyně, Ing. Eliška Hájková - místopředsedkyně, Bc. Lenka Hronešová, Mgr. Jakub Kašpar, Mgr. Radovan Vlček, Bc. Miloš Fejférek

... členům dozorčí rady:

Mgr. Milada Dobiášová, Silvie Vacková, Dis., Iva Víravová

... řediteli společnosti RNDr. Jiří Kulich

... dalším pracovníkům a spolupracovníkům:

- Bartůňková Veronika, Borovinová Kateřina, Brabenec Tomáš, Braun Pavel (do 9/2025), Brázdová Silvie, Bučková Jitka (do 5/2025), Čižmárová Katarína, Čtveráčková Petra (do 2/2025), Dobiášová Milada, Glovňová Michaela, Hájková Eliška, Hančilová Barbora, Hleba Maryna, Hnátová Monika (do 6/2025), Holíková Věra, Höhneová Petra, James Martina, James Charles, Kašparová Eva, Kavalírová Julie, Kohoutová Kateřina, Kopecký Matěj, Kozlovská Silvie, Kulichová Barbora, Kulichová Hana, Kutáčková Jana, Melnyk Anna Nikolaevna, Netolická Zdeňka, Opršal Jakub, Říha Jan, Schimmerová Adéla (do 1/2025), Škoda Jáchym, Škodová Šárka, Taranukha Maria, Tlachašová Adéla, Vebr Jakub

... dobrovolníkům!

... ostatním členům konsorcia SEVER:

Středisku ekologické výchovy SEVER, ZČHB, p.s., Středisko ekologické výchovy SEVER Litoměřice o.p.s. a Středisko ekologické výchovy SEVER Hradec Králové o.p.s.

... donátorům a dalším partnerům v rámci realizovaných zakázek a grantů:

Evropská komise, Dům zahraničních služeb (Program Erasmus+), Mezinárodní visegradský fond, Nadace OSF, Obec Horní Maršov, MAS Krkonoše, Královéhradecký kraj, SZIF, TAČR, Ministerstvo pro místní rozvoj (OP TAK), Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (OP JAK), Ministerstvo životního prostředí, Státní fond životního prostředí, CIRI - Centrum investic, rozvoje a inovací Hradec Králové, České fórum pro rozvojovou spolupráci - FORS, Hnutí Brontosaurus, SSEV Pavučina, Zelený kruh, NeON, Správa KRNAP Vrchlabí, Centrum Univerzity Karlovy pro otázky životního prostředí, BEZK, Susto, CI3, Hero Clan, PedF UK Praha, PedF a PřF UHK, PedF UJEP Ústí nad Labem, Magosfa Környezeti Nevelési és Ökoturisztikai Alapítvány (Maďarsko), CEA Trenčín (Slovensko), Društvo DOVES (Slovinsko), Noi Orizonturi (Rumunsko), Umweltzentrum Dresden (Německo), Naturschutzstation OstErzgebirge (Německo), LANU (Německo), Asociatia Mioritics (Rumunsko), Fundatia noi orizonturi Lupeni Fundacja (Rumunsko), Forum Inicjatyw Społecznych Krasnopol (Polsko), ENO Schoolnet Association (Finsko), Nadácia Green Foundation (Slovensko)

... a všem ostatním, kteří s námi v roce 2025 spolupracovali!

